

[itobiad], 2022, 11 (4): 2488-2506

Cennet GÖLOĞLU DEMİR

Doç. Dr., Bandırma Onyediy Eylöl Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
Assoc. Prof., Bandırma Onyediy Eylöl University, Department of Child Development

gologlu.cennet@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8770-6107

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliř Tarihi / Received : 09.11.2022
Kabul Tarihi / Accepted : 31.12.2022
Yayın Tarihi / Published : 31.12.2022
Yayın Sezonu : Ekim-Kasım-Aralık
Pub Date Season : October-November-December

Atıf/Cite as: Göloğlu Demir, C. (2022). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 11 (4) , 2488-2506 . doi: 10.15869/itobiad.1201614

İntihal-Plagiarism: Bu makale, iTenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir/This article has been scanned by iTenticate.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Cennet GÖLOĞLU DEMİR).

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Published by/Yayıncı: Mustafa Süleyman ÖZCAN

Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi*

Öz

Günümüzde öğretmenler kişisel, mesleki ve kültürel olarak kendilerini sürekli geliştirmek durumundadırlar. Bu gelişimi sağlamak için hizmet öncesi dönemden itibaren yaşam boyu öğrenmeyi hedeflemeleri gerekmektedir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemek ve bu eğilimleri cinsiyet, sınıf düzeyi, lisansüstü eğitim alma isteği ve bölüm tercih sebebi değişkenleri açısından karşılaştırmaktır. Bu araştırma betimsel araştırma modelindedir. Araştırmada tarama araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma uygun örnekleme yöntemine göre belirlenen 357 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Coşkun Diker (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği (HBÖÖ)” ile toplanmıştır. Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemek için betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Değişkenlere göre karşılaştırmalarda ise verilerin normalliği sağlanmadığı için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğu söylenebilir. Erkek öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Birinci sınıf öğretmen adaylarının sebat puanının ikinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarına göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri lisansüstü eğitim almak istemeyenler lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Son olarak bölümü “istihdam ve çalışma koşullarını” dikkate alarak seçen öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri “diğer” nedenlerle seçenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, eğitim fakültelerinde dersler ve ders dışı eğitim faaliyetleri ile öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin geliştirilmesi yönünde öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hayat Boyu Öğrenme, Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen Adayı, Öğretmen

Lifelong Learning Tendencies of Pre-service Teachers **

Abstract

Today, teachers have to constantly improve themselves personally, professionally and culturally. In order to achieve this development, they should aim for lifelong learning

* Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının 30.09.2022 Tarih 2022-8 Sayılı kararı ile Etik Kurul Kararı alınmıştır.

** Ethics Committee Decision was taken with the decision of Bandırma Onyedi Eylül University Social and Human Sciences Ethics Committee dated 30.09.2022 and numbered 2022-8.

from the pre-service period. From this point of view, the aim of this study is to examine the lifelong learning tendencies of pre-service teachers and to compare these tendencies in terms of gender, grade level, desire for graduate education and reason for choosing a department. This research is in the descriptive research model. The survey method was used in the research. The research was carried out with 357 preservice teachers determined according to convenience sampling method. Data were collected with the "Lifelong Learning Tendencies Scale (LLTS)" developed by Coşkun Diker (2009). Within the study, descriptive statistics were calculated to determine the pre-service teachers' life-long learning tendencies. In comparisons non parametric tests were employed because of the normality of the data was not fulfilled. In light of the findings of the study, it can be argued that the pre-service teachers' lifelong learning tendencies are low. It was determined that male preservice teachers' lifelong learning tendencies had higher than female preservice teachers. It was determined that the perseverance score of the first grade teacher candidates were lower than the second and fourth grade teacher candidates. Lifelong learning tendencies of pre-service teachers a significant difference in favor of those who do not want to receive postgraduate education. Finally, it was revealed that the lifelong learning tendencies of the pre-service teachers who chose the department by taking into account the "Employment and working conditions" were higher than those who preferred it for "other" reasons. In the light of the findings obtained from the research, suggestions were made to improve the lifelong learning tendencies of pre-service teachers with courses and extracurricular activities in education faculties.

Keywords: Lifelong Learning, Lifelong Learning Tendencies, Teacher Education, Pre-service Teachers.

Giriş

Bilim ve teknolojiadaki mevcut gelişmeler düşünüldüğünde, öğretmenlerden kendilerini sürekli olarak yenilemeleri ve geliştirmeleri beklenmektedir. Öğretmenlerden mesleğinin gerektirdiği eğitim çalışmalarına katılması ve bu yönde öğrencilerine daha kaliteli bir eğitim sunması arzu edilir. Öğretmenler hizmet öncesi dönemde kazanmış oldukları bilgilerle sınırlı kalmayıp hizmet içi dönemde de kendilerini kişisel, mesleki ve kültürel anlamda sürekli geliştirmelidirler. Can (2011) öğrenmeye yönelik ihtiyaçların yaşam boyunca devam etmesinin, yaşam boyu öğrenme (YBÖ) kavramını ortaya çıkardığını belirtmektedir. Bu bağlamda öğretmenler için durağan olmayan öğrenme süreci de onların YBÖ eğilimi içerisinde olmalarını gerekli kılmaktadır. Öğretmenler toplumdaki hızlı değişikliklerle, bilim, teknoloji ve ekonomide artan gereksinimleri karşılayabilmeleri için yaşam boyu öğrenmelidir (Tamášová, 2015, s. 18-19). Dolan'a (2012) göre öğretmenlerin eğitimdeki tüm değişikliklere hazırlıklı olmaları ve YBÖ yoluyla kendilerini güncel tutmaları gerekmektedir.

Yaşam boyu öğrenen bir öğretmenin kendi öğrenme ihtiyaçlarını teşhis etmesi, öğrenme hedeflerini belirlemesi, kendi öğrenmesinden sorumlu olması ve öğrenme için motive olması beklenir (Djebbari & Djebbari, 2018, s.10). Bir başka ifadeyle YBÖ ile öğretmenler

sürekli olarak kendi ihtiyaçlarına göre bilgi ve becerileri geliştirebilmeli ve bağımsız olarak kendi mesleki gelişimlerini sağlayabilmelidir (Wang, 2018). Öğretmenler YBÖ sürecini yaşamlarına aktardıkları takdirde bilgilerini güncelleme, bilişsel becerilerini değerlendirme ve yetişkin profesyoneller olarak becerilerini geliştirme fırsatı yakalayabilir (Kalaitzidis, Kalaitzidou & Manolas, 2017, s. 23). Nitekim Kokanović ve Stari (2019), yaptıkları araştırmada mesleki yeterliliklerin geliştirilmesinde yaşam boyu öğrenmenin önemini, okul öncesi öğretmenleri açısından incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, anaokullarında çalışan ve aynı zamanda lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin, eğitim almayanlara göre kendilerini daha yetkin buldukları görülmüştür. Benzer şekilde Yaman (2014) tarafından öğrenim düzeyi arttıkça öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin arttığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin sahip olduğu YBÖ eğilimleri ile 21. yüzyıl öğretme becerileri (İncik, 2019) ve 21.yüzyıl yeterlikleri (Özdemir, 2022) arasında da pozitif, orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

YBÖ eğilimi içerisinde bulunan öğretmenlerin yetiştirilmesinde öğretmen yetiştirme sistemi de öne çıkmaktadır. Nitekim öğretmen yetiştirme programları ile YBÖ yetkinliğinin kazandırılması hedeflenmektedir (Demiralp, 2016). Matsumoto-Royo, Ramírez-Montoya ve Conget (2021) üniversitelerin, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenenler olabilmeleri adına öğretmen eğitimini güncellemek için etik zorunluluğa sahip olduğunu belirtmektedir. Öğretmenlik mesleğinde düzenli olarak gelişmeyi hedefleyen öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimi içerisinde olmaları önemlidir (Karakış & Demirtaş, 2022). Mesleki gelişim üzerinde etkisi olan YBÖ (Feng ve Ha, 2016) öğretmenlerin kariyer gelişimi için bir zorunluluk (Tamášová, 2015) olarak görülebilir. YBÖ yetkinliği kazanmış bir öğretmen adayı kendi eğitim kalitesini iyileştirmek gereksinimlerini karşılama çabası içerisinde olacaktır.

Dünya ülkelerinde 1960'lardan sonra gündem olan YBÖ konusunda, yurt içinde yapılan tezler ve makalelerin incelendiği araştırmada, Türkiye'de ilk makalenin 2005, ilk tezin ise 2007 yılında yazıldığı görülmüştür. 2005-2021 yılları arasındaki tez ve makalelerin örneklemine daha çok üniversite öğrencileri ve öğretmenlerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Tezlerde YBÖ konusunda en fazla araştırma, eğitim bilimleri anabilim dalında yapıldığı görülmüştür (Sezgin, 2022). Bu araştırma kapsamında öğretmen ve öğretmen adaylarının YBÖ eğilimleri konusunda yurt içinde ve yurt dışında yapılan çeşitli araştırmalar incelenmiştir. İncelenen araştırmalarda öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin yüksek olduğu (Ayra, 2015; Lala, 2021; Kılıç, 2015; Özçiftçi, 2014; Özdemir, 2022; Settaş, 2022; Yaman, 2014; Yılmaz, 2016; Tanatar, 2017), cinsiyete göre kadın öğretmenler lehine farklılaştığı (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu & Alpan, 2017; Doğan, 2019; Gökyer ve Cirit; 2018; İncik, 2019; Özdemir, 2022) ve farklılığın görülmediği (Ayaz, 2016; Altın, 2018; Gedik, 2019; Settaş, 2022; Yaman, 2014) çalışmalar yer almaktadır. Mesleki kıdeme göre farkın olmadığı (Ayaz, 2016; Altın, 2018; Özçiftçi, 2014; Gedik, 2019; Özdemir, 2022) yönünde bulgular da çeşitli araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte Kılıç (2015) tarafından kıdem arttıkça YBÖ eğiliminin azaldığı; Yılmaz (2016) tarafından ise mesleki kıdem arttıkça öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin de arttığı yönünde sonuçlar elde etmiştir. Settaş'ın (2022) araştırmasında ise 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerden istatistiksel olarak daha yüksek YBÖ eğilim düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Ayra (2015) öğretmenlerin

mesleğini sevme durumuna göre YBÖ eğilimlerinin farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Özdemir'in (2022) araştırmasında öğretmenlerin YBÖ eğilimleri medeni durum, YBÖ ile ilgili eğitim alıp almamaları, çalıştıkları okul türleri ve branş değişkenleri açısından anlamlı farklılık göstermemiştir. Loubser'e (2012) göre öğretmenlerin büyük bir kısmının yaşam boyu öğrenim becerilerine sahip oldukları tespit edilmiş fakat bunun yanında 10 yıldan fazla görev yapan öğretmenlerin daha az tecrübeli öğretmenlere göre bu becerileri elde etmede daha istekli oldukları belirlenmiştir. Nerison (2021), öğretmenlerle gerçekleştirdiği nicel nedensel karşılaştırma araştırmasında, 10 yıldan uzun süre öğretmenlik yapan öğretmenler ile 10 yıl ve daha az süre öğretmenlik yapan öğretmenler arasında YBÖ inançları düzeyinde istatistiksel bir anlamlılık tespit etmemiştir. Benzer şekilde beşinci sınıftan 12. sınıfa kadar farklı düzeylerde ders veren öğretmenler ile okul öncesinden dördüncü sınıfa kadar ders veren öğretmenler arasında da YBÖ inançları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Son yıllarda öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin incelendiği çeşitli araştırmaların sonuçları ise şu şekildedir: Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimleri ile öz yönetimli öğrenme becerileri (Recepoğlu, 2021), öz-yeterlik inançları (Kanmaz, 2021) arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki bulmakla birlikte öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin de yüksek olduğunu tespit etmiştir. Karakış ve Demirtaş (2022) öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin orta düzeyde olduğunu ve erkek öğretmenler lehine farklılaştığını tespit etmiştir. Bulaç ve Kurt (2019), karma yöntem kullanarak öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada YBÖ eğilimleri ile yaşam boyu öğrenmeye karşı düşüncelerini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda YBÖ eğilimleri cinsiyet, eğitim aldıkları program, yüksek lisans yapmayı isteme durumları ve internetten yararlanma durumlarına göre anlamlı farklılık bulmuşlardır. Fakat anne baba öğrenim durumları, okuldaki başarı durumlarına göre anlamlı farklılık bulmamışlardır. Öğretmen adaylarının öğrenmeye karşı hevesli ve sürekli öğrenmeyi isteyen kişiler olduklarını sonucuna ulaşmışlardır. Soruklu (2022) ise 21. yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, her ikisinin de birbirlerinin önemli birer yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır. Hayat, Rustaman, Rahmat ve Redjeki (2019) biyoloji öğretmen adaylarıyla yaptıkları araştırma sonucunda öğretmen adaylarının YBÖ profillerinin dört üzerinden 2.91 puan aldıkları için iyi olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Bohari, Jamal ve Mohamad (2020) yaptıkları sistematik analiz çalışmasında, gelecekte öğretmenler için yaşam boyu öğrenmenin önemini sorgulamışlardır. Elde ettikleri bulgular öğretmen yeterliliği ve mesleki gelişim açısından yaşam boyu öğrenmenin önemli olduğudur. Araştırmacılar öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye hazır olmaları gerektiğini belirtmektedir. Dolayısıyla henüz hizmet öncesi dönemde öğretmen adaylarının YBÖ eğilimi içerisinde olmaları beklenir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki problemlere yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimleri ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimleri; "cinsiyet, sınıf düzeyi, bölümü tercih etme sebebi ve lisansüstü eğitim alma isteğine" göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin belirlendiği bu araştırma betimsel araştırma modelindedir. Betimsel araştırmalarda “Ne? Ne kadar ?, Ne sıklıkla?, Ne tür?” soruları ile görüşler, tutumlar ve uygulamalar hakkında değerli bilgiler elde edilmeye çalışılır (Gall, Gall ve Borg, 2003, s. 290). Ayrıca bu araştırma, tarama araştırması türündedir. Tarama araştırmalarında bireyler anket doldurur ya da kendileri ile tutum, faaliyet ve düşünceleri hakkında görüşmeler yapılır (Christensen, Johnson & Turner, 2015). Araştırmaya başlamadan önce Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu 2022-8 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu iki farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Zaman, yer, katılımcı uygunluğu ve maliyetle ilgili sınırlamalar nedeniyle uygun örnekleme yöntemi (Emerson, 2015) ile katılımcılar belirlenmiştir. Katılımcılardan veriler çevrimiçi anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırmaya 357 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarından anketi uygulamadan önce gönüllü onam alınmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.
Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Değişken		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	234	65,5
	Erkek	123	34,5
Sınıf	Birinci Sınıf	45	12,6
	İkinci Sınıf	148	41,5
	Üçüncü Sınıf	99	27,7
	Dördüncü Sınıf	65	18,2
Tercih Sebebi	1.Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve öğretmen olma hayali	142	39,7
	2.Üniversite sınav puanı	45	12,6
	3. İstihdam ve çalışma koşulları	71	19,8
	4. Diğer	99	27,7
Lisansüstü Eğitim Alma İsteği	Evet	213	59,7
	Hayır	144	40,3

Tablo 1’e göre kadın öğretmen adaylarının oranı %65.5, erkek öğretmen adaylarının oranı ise %34.5’tir. Sınıf düzeyine göre ikinci sınıf öğretmen adaylarının oranı (%41.5) diğer sınıflara göre daha yüksektir. Öğretmen adaylarının bölümü tercih etme sebeplerine göre incelendiğinde en etkili sebebin “Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve öğretmen olma

hayali" (%39,7) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından fazlası (%59,7) lisansüstü eğitim almak istemektedir. Öğretmen adaylarının %40,3'ü ise lisansüstü eğitim almayı düşünmemektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki bölümünden oluşan anket formu kullanılmıştır. Birinci bölümde demografik özelliklere yönelik sorular, ikinci bölümde ise Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilen "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği (YBÖEÖ)" yer almaktadır. Üniversite öğrencilerinin YBÖ eğilimlerini belirlemek amacıyla geliştirilen YBÖEÖ, 27 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğudur. Ölçek altılı Likert derecelendirilmiştir. Maddeleri, "1- hiç uymuyor ve 6- çok uyuyor" aralığında puanlanmaktadır. Ölçek alt boyutlarından öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamından toplam puan alınabilmektedir. Ölçeğin ilk üç boyutundan alınabilecek en düşük puan altı puan, orta puan 21 ve en yüksek puan 36'dır. Son boyut olan merak yoksunluğu ise en düşük dokuz, orta puan 31,5 ve en yüksek 81 puan olarak belirlenmiştir. Ölçeğin genel ortalamasında ölçekten alınabilecek minimum puan 27, ortanca puanı 94,5 ve maksimum puan 162 olarak belirlenmiştir (Diker Coşkun, 2009). Bu araştırma kapsamında ele edilen Cronbach alpha iç tutarlılık katsayıları alt faktörler sırasıyla .94, .91, .80, .89, ve ölçek geneli için .92 olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak güvenilirlik katsayısı .70 ve üzerinde olduğu için ölçümlerin güvenilirliğinin yeterli (Field, 2009) olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimi düzeyleri minimum ve maksimum değer, ortalama, frekans ve standart sapma betimsel istatistikleri ile tanımlanmıştır. Diker Coşkun (2009) tarafından belirtilen puanlamaya göre değerlendirilmiştir. Cinsiyet, sınıf, tercih sebebi ve lisansüstü eğitim alma isteği, değişkenlerine göre YBÖEÖ genelinden ve alt boyutlarından elde edilen dal-yaprak ve histogram grafikleri, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş, Kolmogorov-Smirnov test sonuçlarına bakılmıştır. Sonuç olarak verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Tablo 2'de Kolmogorov-Smirnov test sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 2.

Ölçek Geneli ve Alt Boyutlarının Kolmogorov-Smirnov Test Sonuçları

Ölçekler	İstatistik	sd	p
Motivasyon	,163	357	,000
Sebat	,070	357	,000
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	,130	357	,000
Merak Yoksunluğu	,095	357	,000
Ölçek Geneli	,053	357	,018

Tablo 2'de Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre $p < .05$ olduğu için dağılımın normal olmadığı tespit edilmiştir (Büyüköztürk, 2013). Bu sebeple analizlerde non-

parametrik testler kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testinden sonra anlamlı farklılıkların belirlenmesi için Mann-Whitney U testi kullanılmış ve bonferroni ayarlaması yapılmıştır (Field, 2009, s. 565). Kruskal-Wallis testi için etki büyüklüğü (Field, 2009, s. 570) ve Mann-Whitney U testi için etki büyüklüğü " $r=z/\sqrt{N}$ " formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Pallant, 2016, s. 252; Rosenthal, 1991, s. 19, akt. Field, 2009). Bulunan r değeri Cohen kriterleri, .1=küçük, .3=orta, .5=büyük olacak şekilde yorumlanmıştır (Pallant, 2016, s. 252; Field, 2009, s. 550).

Bulgular

Bu bölümde elde edilen bulgular alt problemler dikkate alınarak sırayla sunulmuştur. Tablo 3'te öğretmen adaylarının "YBÖEÖ" puanlarının betimsel istatistiklerine ait bulgular verilmiştir.

Alt Probleme Yönelik Bulgular

Tablo 3.

Öğretmen adaylarının "YBÖEÖ" puanlarının betimsel istatistikleri

Ölçekler	n	\bar{X}	s
Motivasyon	357	13,86	7,22
Sebat	357	15,89	6,48
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	357	14,24	6,42
Merak Yoksunluğu	357	23,74	9,33
Ölçek Geneli	357	67,73	21,58

Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerin ait ortalama puanları faktör bazında incelendiğinde, bunların "motivasyon", "sebat", "öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk", "merak yoksunluğu", "ve "ölçek geneli" alt boyutlarında YBÖE'nin değerlendirilmesine ilişkin ölçek ve alt faktör orta puanı (Diker Coşkun, 2009) dikkate alındığında, öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin düşük olduğu görülmektedir.

Alt Probleme Yönelik Bulgular

Cinsiyete göre;

Tablo 4.

Öğretmen Adaylarının "YBÖEÖ" Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U-Testi Sonuçları

	N	Sıra	Sıra	U	p	Etki Büyüklüğü(r)
		Ort.	Toplam			
Motivasyon	Kadın 234	175,89	41158,50	13663,500	,431	
	Erkek 123	184,91	22744,50			
Sebat	Kadın 234	177,91	41630,50	14135,500	,782	
	Erkek 123	181,08	22272,50			

Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi

Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Kadın	234	161,90	37885,00	10390,000	,000	-0.22
	Erkek	123	211,53	26018,00			
Merak Yoksunluğu	Kadın	234	167,46	39186,50	11691,500	,004	-0.15
	Erkek	123	200,95	24716,50			
Ölçek Genel	Kadın	234	165,53	38733,00	11238,000	,001	-0.18
	Erkek	123	204,63	25170,00			

Tablo 4 incelendiğinde, Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($U=10390,000$, $p=,000$), merak yoksunluğu ($U=11691,500$, $p=,004$) alt faktörleri ile ölçek genelinde ($U=11238,000$, $p=,001$) anlamlı bir farklılık görülürken, diğer boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Erkek öğretmen adaylarının öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu ve YBÖ puanlarının kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Erkek öğretmen adayları daha meraklı ve kendi öğrenmelerini düzenleyebildiği söylenebilir. Etki büyüklükleri incelendiğinde etkinin küçük düzeyde olduğu söylenebilir.

Sınıf düzeyine göre;

Tablo 5.

Öğretmen Adaylarının "YBÖEÖ" Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		N	Sıra	X ²	sd	p	Etki Büyüklüğü	Gruplar Arası Fark
			Ort.					
Motivasyon	Birinci Sınıf	45	159,97	3,996	3	,262		
	İkinci Sınıf	148	189,38					
	Üçüncü Sınıf	99	169,48					
	Dördüncü Sınıf	65	183,05					
Sebat	Birinci Sınıf	45	126,36	18,745	3	,000*	-,30	1-2
	İkinci Sınıf	148	198,29				-,27	1-4
	Üçüncü Sınıf	99	167,62					
	Dördüncü Sınıf	65	188,86					
Öğrenmeyi Düzenlemede	Birinci Sınıf	45	211,13	7,142	3	,068		-
	İkinci Sınıf	148	177,90					

Yoksunluk	Üçüncü Sınıf	99	179,92				
	Dördüncü Sınıf	65	157,86				
	Birinci Sınıf	45	172,22	10,478	3	,015	-,20
Merak Yoksunluğu	İkinci Sınıf	148	199,24				
	Üçüncü Sınıf	99	158,32				
	Dördüncü Sınıf	65	169,09				
Ölçek Geneli	Birinci Sınıf	45	165,17	5,657	3	,130	-
	İkinci Sınıf	148	192,07				
	Üçüncü Sınıf	99	163,04				
Ölçek Geneli	Dördüncü Sınıf	65	183,14				

Tablo 5'te Kruskal Wallis test sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının sebat ($X^2=18,745$, $p=,000$, $Grup_{1-2}$ için $r=,30$, $Grup_{1-4}$ için $r=,27$) ve merak yoksunluğu ($X^2=10,478$, $p=,015$, $Grup_{3-2}$ için $r=,20$,) alt faktörlerinde sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılıklar tespit edilirken diğer alt boyutlar ve ölçek genelinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Etki büyüklüğü ise sebat için küçük, merak yoksunluğu için orta düzeydedir. Birinci sınıf öğrencilerinin sebat puanı ikinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinden daha düşüktür. İkinci sınıf öğrencilerinin merak yoksunluğu puanları ise üçüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksektir.

Bölüm tercih sebebine göre;

Tablo 6.

Öğretmen Adaylarının "YBÖEÖ" Puanlarının Bölüm Tercih Sebebine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

		N	Sıra	X ²	sd	p	Etki Büyüklüğü	Gruplar Arası Fark
			Ort.					
Motivasyon	1.Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve öğretmen olma hayali	142	168,13	21,030	3	,000	-,29	3-4
	2.Üniversite sınav puanı	45	209,83				-,22	3-1
	3. İstihdam ve çalışma koşulları	71	216,46					
	4. Diğer	99	153,71					
Sebat	1.Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve öğretmen	142	174,71	34,379	3	,000	-,38	3-4

adaylarının motivasyon, sebat, merak yoksunluğu ve YBÖ eğilimleri puanlarının “diğer” sebeplerden dolayı tercih edenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bölümü tercih etmede “Üniversite sınav puanı” etkili olan öğretmen adaylarının da sebat ve YBÖ eğilimleri puanı “diğer” sebeplerden tercih edenlere göre daha yüksektir. Son olarak “istihdam ve çalışma koşullarını” dikkate alarak tercih eden öğretmen adaylarının motivasyonlarının “Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve öğretmen olma hayali” ile tercih edenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Lisansüstü eğitim alma isteğine göre;

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının “YBÖEÖ” Puanlarının Lisansüstü Eğitim Alma İsteğine Göre Mann-Whitney U-Testi Sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra Toplam	U	p	Etki Büyüklüğü (r)
Motivasyon	Evet	213	154,86	32986,00	10195,000	,000	
	Hayır	144	214,70	30917,00			-0,28
Sebat	Evet	213	164,69	35080,00	12289,000	,000	
	Hayır	144	200,16	28823,00			-0,16
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Evet	213	163,13	34747,00	11956,000	,000	-0,18
	Hayır	144	202,47	29156,00			
Merak Yoksunluğu	Evet	213	160,84	34258,50	11467,500	,000	-0,21
	Hayır	144	205,86	29644,50			
Ölçek Geneli	Evet	213	153,58	32712,50	9921,500	,000	-0,29
	Hayır	144	216,60	31190,50			

Tablo 7 incelendiğinde, Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim alma isteğine göre, motivasyon ($U=10195,000$, $p=,000$), sebat ($U=12289,000$, $p=,000$), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($U=11956,000$, $p=,000$), merak yoksunluğu ($U=11467,500$, $p=,000$) alt faktörleri ile ölçek genelinde ($U=9921,500$, $p=,001$) anlamlı bir farklılık görülmüştür. Lisansüstü eğitim alma isteği bulunmayan öğretmen adaylarının YBÖ eğilimleri lisansüstü eğitim almak isteyenlere göre daha yüksektir. Etki büyüklükleri incelendiğinde ise etkinin küçük düzeyde olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada motivasyon”, “sebat”, “öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk”, “merak yoksunluğu”, ve “ölçek geneli”nde öğretmen adaylarının puanlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu

bağlamda elde edilen sonuçlar, öğretmen adaylarının YBÖ eğilimi içerisinde olmadıkları, YBÖ konusunda yeterli motivasyonlarının bulunmadığı ve YBÖ ile ilişkili faaliyetleri sürdürmede konusunda sebat göstermede zorlandıkları şeklinde yorumlanabilir. Soruklu (2022), Gür Erdoğan (2014), Bekçi(2021), Bilici ve Bağcı (2020), ve Bulaç ve Kurt (2019)'un öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarda YBÖ eğilimlerinin iyi düzeyde olduğunu, Duymuş ve Sulak (2018), Yasa (2018), Gür Erdoğan, Bayat ve Sentürk (2017) yaptıkları çalışmalarda pedagojik formasyon öğrencilerinin YBÖ eğilimlerinin orta düzeyde olduğunu, Tunca, Akın Şahin ve Aydın'ın (2015) çalışmalarında ise öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir.

Sınıf düzeyi açısından öğretmen adaylarının YBÖ eğilimleri incelendiğinde birinci sınıf öğrencilerinin sebat puanlarının ikinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinden düşük, ikinci sınıf öğrencilerinin merak yoksunluğu puanlarının ise üçüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Coşkun Diker'in (2009) araştırmasında 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin YBÖ eğilimleri karşılaştırılmış birinci sınıf öğrencilerinin puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Bilici ve Bağcı (2020) çalışmalarında ikinci sınıftaki öğretmen adayları ile birinci ve üçüncü sınıftaki öğretmen adayları arasında birinci ve üçüncü sınıflar lehine anlamlı farklılık bulmuştur. Boztepe ve Demirtaş'ın (2018) çalışmasında birinci sınıf ve ikinci sınıf öğrencilerinin YBÖ puanları üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden anlamlı olarak daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Tunca, Alkın Şahin ve Aydın'ın (2015) çalışmasında birinci sınıf öğretmen adaylarının diğer sınıf düzeyindekilere göre YBÖ eğilimlerinin daha düşük seviyede olduğunu belirtmiştir. Oral ve Yazar tarafından yapılan çalışmada üçüncü sınıfa devam eden öğretmen adaylarının ikinci sınıf ve üst sınıftakilere göre YBÖ algıları, üçüncü sınıftakilerin lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yurdakul (2017) ve Akcaalan (2015) tarafından yapılan çalışmalarda, öğrencilerin sınıf düzeyine göre YBÖ puanları arasında istatistiksel bir farklılık tespit edilmiştir. Sonuç olarak bu çalışmada birinci sınıf öğretmen adaylarının sebat puanlarının daha düşük olması yükseköğretim öncesi YBÖ becerilerine sahip olmadıklarının da bir göstergesidir. Bununla birlikte bu farklılığın birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru anlamlı bir şekilde ortaya çıkmaması eğitim fakültelerinin YBÖ becerilerini kazandırma konusunda yeterliliğinin sorgulanmasını da gerektirmektedir.

Araştırmanın cinsiyete göre olan bulguları, erkek öğretmen adaylarının öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu ve YBÖ puanlarının kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu yönündedir. Bir başka deyişle erkek öğretmen adaylarının daha meraklı ve kendi öğrenmelerini düzenleyebildiği söylenebilir. Literatür incelendiğinde cinsiyete göre YBÖ eğilimlerinin erkek öğretmen adaylarının lehine sonuçlanan araştırmalar (Karakış ve Demirtaş, 2022; Tunca vd., 2015) olduğu gibi kadın öğretmen adaylarının lehine sonuçlanan (Bilici ve Bağcı, 2020; Bulaç ve Kurt, 2019, Demiralp, 2016) ve fark olmayan (Boztepe ve Demirtaş, 2018; Güzel, 2017; Oral ve Yazar, 2015; Soruklu, 2022; Yılmaz, 2018; Tunca, Akın Şahin ve Aydın, 2015) araştırmalar bulunmaktadır.

Araştırmada lisansüstü eğitim alma isteği bulunmayan öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin lisansüstü eğitim almak isteyenlere göre daha yüksek olduğu tespit

edilmiştir. Çetinkaya, Gülaçtı, Çiftçi ve Kağan (2019) öğretmenlerle yaptıkları araştırmada, lisansüstü almak isteyen öğretmenlerin YBÖ eğilimleri ölçeği boyutları motivasyon, sebat ve merak yoksunluğu puanlarının lisansüstü eğitim yapmak istemeyenlerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayaz (2016) çalışmasında YBÖ eğiliminin lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğretmenlerde daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Bulaç ve Kurt (2019) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin lisansüstü eğitim yapmak isteyenler lehine farklılaştığını göstermiştir. Bu araştırmada ilgili alan yazındaki sonuçlarla örtüşmeyen bir şekilde lisansüstü eğitim alma isteği bulunmayan öğretmenler lehine sonuçlanmıştır. Bu durum günümüzde hem öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının istedikleri takdirde çok çeşitli kaynaklardan kendilerini mesleki ve kişisel olarak geliştirmesine olanak sağlayan imkânların bulunmasından kaynaklanabilir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları yaşam boyu öğrenmeyi lisansüstü eğitimle sınırlı görmeyip daha geniş bir bakış açısıyla ele almış olabilir.

Bu araştırmanın diğer araştırmalardan farklı olarak incelendiği değişkenlerden biri de öğretmen adaylarının bölümü tercih etmesinde en etkili olan sebep ile YBÖ eğilimleri arasında farklılığın olup olmamasıdır. Elde edilen bulgulara göre bölümü "İstihdam ve çalışma koşulları" nı dikkate alarak tercih eden öğretmen adaylarının motivasyon, sebat, merak yoksunluğu ve YBÖ eğilimleri puanlarının "diğer" sebeplerden dolayı tercih edenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bölümü tercih etmede "Üniversite sınav puanı" etkili olan öğretmen adaylarının da sebat ve YBÖ eğilimleri puanı "diğer" sebeplerden tercih edenlere göre daha yüksektir. Son olarak "istihdam ve çalışma koşulları" nı dikkate alarak tercih eden öğretmen adaylarının motivasyonlarının "Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve öğretmen olma hayali" ile tercih edenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Akkaya (2019) sınıf öğretmenleri ile yaptığı çalışmada ailesinin isteği, açıkta kalmamak ve diğer nedenlerle öğretmen olmak isteyenlerin motivasyon kaybının kendi isteği ile öğretmen olanların motivasyon kaybından daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bursal ve Buldur (2013) tarafından öğretmen adayları ile öğretmenlik tercih nedenleri ile gelecek beklentileri arasındaki ilişki incelemiştir. Geleceğe yönelik pozitif beklenti düzeyinin özgeci ve içsel mesleki tercih nedenleri ile pozitif, dışsal nedenlerle negatif ilişkili olduğu ortaya koyulmuştur. Daha önce yapılan araştırmalar bu araştırmada ortaya çıkan sonucun nedenini ortaya koymak için yeterli görülmemekle birlikte çalışmada ortaya çıkan durum aleyhine kanıtlar sunmaktadır. Bununla birlikte istihdam koşullarını ve çalışma şartlarını düşünerek tercihini gerçekleştiren öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin daha iyi olmasının sebebi bilinçli bir farkındalıkla tercih yapmalarından kaynaklanabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin yükselmesi için eğitim fakültelerinde dersler ve ders dışı eğitim faaliyetleri ile YBÖ eğilimlerinin geliştirilmesi desteklenebilir. Bölüm tercih nedenlerinin öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerini nasıl etkilediği konusunda daha kapsamlı nicel ve nitel araştırmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Son olarak bu araştırmada uygun örnekleme kullanıldığı için sonuçların genellenmesinin mümkün olmaması (Emerson, 2021) bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Kaynakça / Reference

- Altın, S. (2018). *Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Akcaalan, M. (2015). *Yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme arasında ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Akkaya, O. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin bilinçli farkındalık ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Ayra, M. (2015). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile ilişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Amasya Üniversitesi. Amasya.
- Ayra, M. & Kösterelioğlu, İ. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik alguları ile ilişkisi. *Education Sciences*, 10 (1) , 17-28. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19839/212535>
- Bekçi, B. (2021). *İngilizce Öğretmenlerinin ve İngilizce Öğretmenliği Programında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri(Sakarya İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Behçet, O. & Yazar, T. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 1-11.
- Bilici, O. & Bağcı, H. (2020). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 205-219. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sakaefd/issue/57931/801187>
- Bohari, N. M., Jamal A. H. M. & Mohamad, N.(2020). Life long learning: The important and future change in education. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation* 24(5), 5302-5314 DOI: 10.37200/IJPR/V24I5/PR2020237
- Boztepe, Ö. (2017). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme ve iletişim memnuniyet düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Boztepe Ö., & Demirtaş Z. (2018). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme ve iletişim memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(2), 327-335. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.275>
- Bulaç, E. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Amasya
- Bulaç, E. ve Kurt M. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 125-161.

Bursal M. & Buldur S. (2013) "Fen bilgisi öğretmen adayları için öğretmenlik tercih nedenlerini derecelendirme ve geleceğe yönelik beklentiler ölçekleri geliştirme çalışması," *Turkish Journal of Teacher Education*, 2(1), 47-64.

Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

Can, T. (2011). *Yaşam boyu öğrenme bağlamında yabancı dil olarak İngilizce ders kitaplarında strateji kullanımı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz* (Çeviri Editörü: Ahmet Aypay). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çetinkaya, B. , Gülaçtı, F. , Çiftçi, Z. & Kağan, M. (2019). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve mesleki doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi . *Trakya Journal of Education December 2019 Additional Issue* , 809-823. <https://doi.org/10.24315/tred.529759>

Demiralp D. (2016). *Öğretmen yetiştirme programlarının yaşam boyu öğrenme yetkinliğini kazandırmadaki etkisinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ

Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim dalı, Ankara.

Djebbari, Z. & Djebbari, H. (2018). Promoting innovation and change in English education: towards a philosophy of lifelong learning. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 1(4), 8-11.

Doğan, E. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğrenilmiş güçlülük düzeyleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Dolan, A. M. (2012) 'Reforming teacher education in the context of lifelong learning: The case of the BEd degree programme in Ireland', *European Journal of Teacher Education*, 35(4), pp. 463-479.

Duymuş, Y. ve Sulak, S. (2018). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde lisans eğitimi, cinsiyet ve bölümün etkisi. *Smursız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2(3), 58-70.

Emerson, R. W. (2015). Convenience Sampling, Random Sampling, and Snowball Sampling: How Does Sampling Affect the Validity of Research? *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 109(2), 164-168. <http://doi.org/10.1177/0145482X1510900215>

Emerson, R. W. (2021). Convenience sampling revisited: embracing its limitations through thoughtful study design. *Journal of Visual Impairment & Blindness* 115(1), 76-77

Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G. ve Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/321855>

- Loubser, A. (2012). Research into life skills education in the foundation phase: is the inclusion of life skills really necessary in teaching third world foundation phase learners. *The International Journal of Learning*, 18 (11).
- Feng, L., & Ha, J. L. (2016). Effects of teachers' information literacy on lifelong learning and school effectiveness. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 12(6), 1653-1663 <http://dx.doi.org/10.12973/eurasia.2016.1575a>
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage Publication
- Gall, M., Gall, J., & Borg, R. (2003). *Educational research an introduction*. Allyn & Bacon,
- Gedik, G. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Manisa-Demirci ilçesi örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi. Manisa.
- Gökyer, N. & Cirit, D.K. (2018). Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Turkish Studies Social Sciences*, 13(18), 649-660.
- Gür Erdoğan, D. (2014). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerine etki eden faktörler*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Bolu.
- Gür Erdoğan, D., Bayat, S. ve Sentürk, Ş. (2017). Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Bit, E-Öğrenme ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(13), 147-160.
- Gür Erdoğan, D. ve Aرسال, Z. (2016). Yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeği (YBÖEÖ)'nin geliştirilmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 114-122.
- Güzel, H. (2017). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (10) , 312-325.
- Hayat, M. S., Rustaman, N. Y., Rahmat, A., & Redjeki, S. (2019). Profile of life-long learning of prospective teacher in learning biology. *Journal of Physics: Conference Series*, 1157(2) <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1157/2/022083>
- İncik, E. Y. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yüzyıl öğretme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1099-1112. Erişim adresi: <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2020..-638602>
- Kalaitzidis, I., Kalaitzidou, O. & Manolas, E. (2017). Educational research as a tool for teacher lifelong learning. *Journal of Regional Socio-Economic Issues*, 7(1), 23-3.
- Kanmaz, A. (2021). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öğretmen öz-yeterlik inançları arasındaki ilişki. INSAC International Congress on Scientific Developments for Social and Education Sciences. 27-28 March 2021, Konya, Turkey
- Karakış, Ö. & Demirtaş, Z. (2022). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve öğretmenlik mesleğini seçimlerinden duydukları memnuniyetin mesleki yönelim ve kariyer geliştirme arzularını yordaması. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13 (5) , 77-92. <https://dx.doi.org/10.19160/e-ijer.1121973>

Kokanović, T. & Stari, K.S. (2019). The importance of lifelong learning in developing preschool teachers' professional competence. *Croatian Journal of Education* 21 (1), 47-59.

Kılıç, H. (2015). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Denizli ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Lala, Ö. (2021). *Öğretmenlerin mesleki değerleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dicle Üniversitesi, Diyarbakır

Matsumoto-Royo, K., Ramírez-Montoya, M. S., & Conget, P. (2021). Opportunities to develop lifelong learning tendencies in practice-based teacher education: Getting ready for education 4.0. *Future Internet*, 13(11), 292. <https://doi.org/10.3390/fi13110292>

Nerison, M. E. (2021). A quantitative causal comparative study examining the level of life long learning beliefs of educators (Order No. 28321070). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2510213349). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/quantitative-causal-comparative-study-examining/docview/2510213349/se-2>

Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz yeterliklerinin ilişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Amasya Üniversitesi. Amasya.

Özdemir Ü. (2022). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl becerilerine ilişkin öz-yeterlik algı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya

Pallant, J. (2016). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS (6th edition)*. Sydney: Allen & Unwin.

Recepoğlu, S. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41 (1) , 551-569. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/62024/867117>

Sezgin, S. (2022). *Türkiye'de yaşam boyu öğrenme ile ilgili yayınların sistematik literatür taraması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Settaş, O. (2022). *Öğretmenlerin öğrenmeye yönelik epistemolojik inançları ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Akyazı örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya

Soruklu E. (2022). *Öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun

Yaman, F. (2014). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşam Boyu Öğrenme Ana Bilim Dalı, Bartın.

Yılmaz, M. (2016). Öğretmenlerin yaşam boyu eğilimlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (35), 253-262.

Yurdakul, C. (2017). An investigation of the relationship between autonomous learning and lifelong learning. *International Journal of Educational Research Review*, 2(1), 15-20.

Tanatar, E. (2017). *Öğretmenlerin iş değerleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi. İstanbul. ,

Tamášová, V. (2015). Professional and career development of vocational subject teachers as a trend in the lifelong learning of teachers. *Acta Technologica Dubnicae*, 5(1), 1- 20.

Wang, S. (2018). Patterns and strategies on professional development for college English teacher in lifelong education perspective. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 294, 415-419. <http://dx.doi.org/10.2991/ieesasm-18.2019.77>